

En annerledes krig

Laurits Saltveit kom til Bergen som den første universitetslektor i tysk, og ble en av gründerne da det annet norske universitet skulle bygges opp. Nå har han velskrevet en erindringsbok, *Bortskjemt av vår Herre*, utgitt ved Ludvig Eriksen Trykkeri, Hauge-sund.

Tittelen er rammende fordi Laurits Saltveit har vært en lykkens pamfilius: Den akademiske løpebane la seg vel til rette for ham, både gjennom bekjentskap og karriere. Han hadde nært samarbeid med Norges første universitetsdirektør og fremste kulturbyråkrat, Leif J. Wilhelmsen. De gjorde i fellesskap gjøgns arbeid med å brøyte status for det unge universitetet, og Saltveit anstrengte seg også for å utvikle tysk-norsk samarbeid i Bergen.

Byen fikk igjen tysk konsul, dr. Hirsch: «Hjemmefrontsfolk med slitte nerver plaget ham riktig ille», men universitetslektoren jevnet vei for ham inn i bergensk kjøpmannskap og ble belønnet med Bundesverdienstkreuz.

Etter mange år i Bergen dro Laurits Saltveit som professor til Oslo. Det var imidlertid ikke bare gleder i Bergen, for her var en lektor som følte seg forbigått. En av hans venner kritiserte Saltveits ansettelse i et oppslag i Morgenavisen, og konkluderte med at hans kompetanse bare var et opphold i Tyskland under krigen (underforstått, på den gale siden).

Saltveit ble utsatt for snakk, men universitetsdirektør Leif Wilhelmsen kom til unnsetning og gjenopprettet den joviale stemning

«omkring min person noe som med et litt pretensiosøst ord kunne kalles en politisk motstandsgruppe.» Siktemålet for Saltveit var i første omgang fangebesøk i tukthuset Fuhlsbüttel, hvor det satt mange norske, bl.a. de første dømte fra Bergen, Haugesund og Stavanger. Han slapp inn til en av fangene ved å foregi slektskap.

Siden fikk Laurits Saltveit overtalt fengselsdirektør Iwan Hennermann til å innrømme besøkrett for våre sjømannsprester i Hamburg: «Bringen Sie doch Ihren Pfarrer her!»

Tidligere hadde sjømannsprestene bare fått holde andakter i fengslet.

Saltveit la også forholdene tilrette slik at Hiltgunt Zassenhaus – tukthusfangenes engel – som fengselstolk kunne utføre det gode samarbeidet med sjømannsprestene, særlig hjelpeprest Conrad Vogt-Svendsen. Hiltgunt forsikret Saltveit at «sjølsagt skulle fangene få snakke åpent om alt». Saltveit var glad fordi «hele saken nå var i så gode hender at jeg kunne holde meg på avstand ...».

Sjømannsprestene og Hiltgunt Zassenhaus' velsignelsesrike hjelp til tukthusfangene er beskrevet i flere bøker, bl.a. av arkitekt Bjørn Simonnæs og redaktør Olav Brunvand med bergentilknytning, og av Stavanger-redaktør Chr. S. Oftedal allerede i 1945: «Sjømannsprestene, Arne Berge og Conrad Vogt-Svendsen, og den tyske tolken Hiltgunt Zassenhaus ... tok på seg en meget stor risiko for vår skyld.»

INNKAST
Gunnar
Helge Carlsen

